

TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM - TOMAŽ IN FRANČIŠKA PERGER - VIDEM

Trgovino z mešanim blagom, sta odprla Tomaž in Frančiška Perger v Vidmu št.14. (Sv.Jurij ob Ščavnici), kmalu po njuni poroki v letu 1911. Pred tem je bila tu samo gostilna, katere lastnika sta bila Feliks in Marija Podrepšek, roj. Žabot.

Lastnik Feliks Podrepšek je bil rojen 15.maja 1864, žena Marija Podrepšek, roj. Žabot, pa je bila rojena 13.aprila 1853 v Berkovcih. Poročila sta se 15.maja 1890 pri Sv.Juriju.

Gostilno in posest je podedovala hčerka Frančiška, ali "Franca", kakor so jo pozneje klicali gostje in krajan. Bila je izučena za gostinski in mesarski poklic, rojena je bila 13.avgusta 1889.

Sestra Terezija, rojena 10.maja 1891, se je po poroki z možem Klanečekom odselila k Mali Nedelji, kjer sta vzela v najem Miheličevo gostilno. Nekaj časa sta vztrajala v najeti gostilni, ker pa ni bilo pravega zaslužka, sta se odločila in odšla v Ameriko. Klanečekova sta imela tri hčerke: Zofijo, rojeno 1918, Stanko, rojeno 1924 in Marico, rojeno 1926. leta. Sestra Terezija in njen mož Klaneček sta ob odhodu v tujino mladoletne hčerke pustila sestri Frančiški v Vidmu. Sestra je z veseljem in ljubeznijo vzgajala nečakinje. Za dekleta in za njihovo vzgojo je mnogo časa, truda, predvsem pa dela vložila takratna kuharica, ki so jo domači in deklice klicali "Pišec-mami". Tudi mlade nečakinje so se navadile na družinsko življenje pri teti Frančiški ali kakor so jo same klicale "tičika".

Sestra Marija, rojena Kreft, se je poročila k Sv.Duhu na Staro Goro. Poročila se je z znanim gostilničarjem Antonom Verzelom. Mož Anton je prepustil delo in gospodarjenje v gostilni ženi Mariji. Sam se je največ ukvarjal z goricami in kletarjenjem v vrhu na Kokolajnsčaku, kjer je tudi preživel večino časa.

Sestra Jožefa roj. Podrepšek, je bila, rojena 1893. Z možem Edmuntom sta imela dva otroka, Stanka in Milico. Milica, rojena 1918, se je poročila s prof. Cirilom Miklom iz Terbegovec.

Nečakinje so končale osnovno šolo pri Sv.Juriju ob Ščavnici, študij so nadaljevale v srednjih šolah. Stanka je končala srednjo gostinsko šolo v Ljubljani. Zofija in Marica pa meščansko šolo v Mariboru. Marica pa si je pridobila tudi trgovsko znanje v Gradcu.

V uvodnem delu sem družino Podrepšek, njihove razmere ter sorodstvo bolj obširno opisal iz več razlogov. Družina je bila zelo številna, vsi člani družine, posebej članice, so imeli dar za podjetnost, saj so se zadnje potomke iz te družine poročile z trgovcem ali gostincem, sposobne so bile tudi same ustvariti lastno dejavnost, kar opazimo pri Frančiški pa še delno pri drugih sestrah. Pri tem ne smemo izvesti preudarnega in poštenega Francinega moža Tomaža Pergerja.

Iz krstnega lista je bilo ugotovljeno, da je bil Tomaž Perger rojen 21.12.1875 v Ljutomeru, njegov oče je

bil Matija Perger iz Ljutomera, ki je bil (Schuldiner) šolski sluga v Ljutomeru, in matere Marjete Perger, gospodinje iz Ljutomera.



Slika 5: Fotografija Podrepšekove hiše-gostilne v Vidmu št.14. Ta stavba je ena izmed najstarejših v Vidmu, saj se omenja že okrog 1800 leta, ko je bila v posesti Kreftovih iz Biserjan, kasneje pa Podrepškovih. Kot zanimivost je, da se stavba od tistega časa ni nič spremenila, razen, da je bila nadzidana za nadstropje in podaljšana. Okna so ostala v prvotni izvedbi z zanimivimi umetniško izdelanimi križi. Notranjost v točilnici ter zidovi so ostali v prvotni obokani izvedbi. Na levem koncu stavbe je vidna lesena uta pod katero je bil vodnjak.

Za trgovca se je Tomaž izučil v Ljutomeru. Po končani vajeniški dobi in uspešno opravljenem izpitu iz trgovske stroke leta 1894 je nastopil službo v Ljutomeru. V službi je ostal do leta 1900. Ker je bila njegova velika želja lastna trgovina, je poiskal manjši lokal ter odprl trgovino z galanterijo in drugimi drobnimi artikli. Tu je trgoval do leta 1907, ko je v Ljutomeru odpovedal najeti lokal in se naslednje leto preselil na Staro Goro.

Prišedši na Staro Goro, mu je kraj zelo ugajal; bil je posloven možakar in je takoj izračunal, da se tukaj splača odpreti trgovino, saj sta v bližini cerkev in šola. V teh objektih pa se stalno zbirajo ljudje, skozi teden otroci obiskujejo šolo, ob nedeljah in praznikih pa se ljudje zbirajo pri maši, ki jo služi duhovnik iz farne cerkve iz Sv.Jurija. Zadovoljen z ugotovitvijo je poiskal in najel primeren prostor za manjšo trgovino pri posestniku Antonu Domanjku na Stari Gori. Prav tako je stanoval pri njih. V stavbi za trgovino je bila soba, kjer je stanoval, ob njej pa še manjši prostor primeren za kuhinjo.

Tomaž Perger je sklenil najemno pogodbo za prostor ter v začetku leta 1908 odprl manjšo podeželsko trgovino z najnujnejšimi artikli, ki so jih takrat kupovali na vasi, kot so: sol, moka, vžigalice, petrolej, cigarete ter drugo blago. Ni pozabil na šolo, vedel je, da so otroci najbolj zvesti kupci, pa čeprav imajo malo

denarja, ampak stari rek velja: "kamen na kamen palača, zrno na zrno pogača".



Slika 6: Na fotografiji je stara stanovanjska hiša lastnika Antona Domanjka iz Stare Gore. V tej hiši je Tomaž Perger uredil manjšo trgovino za potrebe vaščanov Stare Gore, obiskovalce in za učence osnovne šole. Še danes so na objektu vgrajena zunanja vhodna vrata trgovine, ki so prevlečena s pločevino.

Med svojim bivanjem na Stari Gori je Tomaž večkrat odhajal v Videm, največkrat se je ustavil v gostilni Podrepškovih, kjer je za točilnim pultom delala brhka 20-letna domača hči Frančiška. Kaj hitro sta našla skupen jezik ter se pogovarjala o tem in onem. Največkrat je pogovor prešel na poslovne zadeve. Po krajšem času sta ugotovila, da sta se že toliko zblížala, da bi se lahko združila in v bodoče skupaj razširila gostilniško obrt še v trgovsko dejavnost. Tomaž je po skupnem dogovoru konec leta 1910 zaprl trgovino na Stari Gori ter se pripravil na selitev v Videm.

Dogovor, da se poročita, sta uresničila, 23.januarja 1911, ko sta se poročila v župnijski cerkvi pri Sv.Juriju. Poročil ju je župnik Miroslav Ratej.

Ženin: Tomaž Perger, po poklicu trgovec iz Ljutomera, roj. 21.decembra 1875 v Ljutomeru. Starši: Iz poročne knjige je razvidno, da je Tomažev oče Matija Perger iz Ljutomera, št.100 in mama Marjeta Perger, roj. Brumen.

Nevesta: Frančiška Podrepšek, gostilničarka iz Vidma št.14 je bila, rojena 13.avgusta 1889 v Vidmu št.14.

Starši: oče neveste Feliks Podrepšek, kmečki posestnik iz Vidma št.14 in mama Marjeta Podrepšek, roj. Žabot.

Priči: Valentin Kocbek, organist Sv.Jurij in

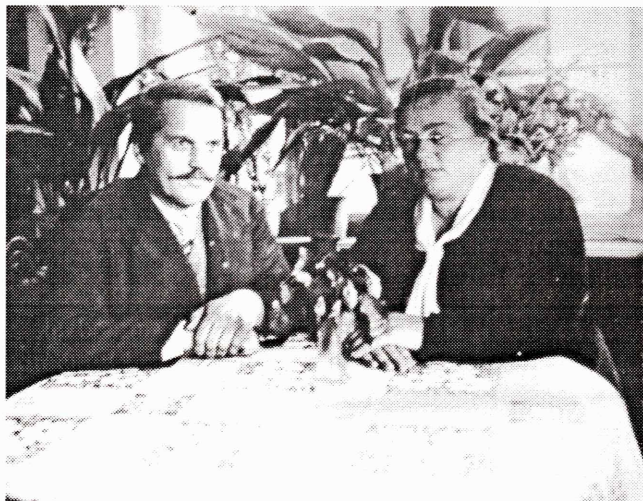
Karl Kreft, kmečki posestnik iz Biserjan.

Glede premoženja in posesti je bila sklenjena sledeča darilna pogodba:

Na podlagi darilne pogodbe z dne 1.5.1911 in v zvezi

z službenim sklepom z dne 5.1.1911 ter v zvezi s poročnim listom z dne 24.1.1911 se vknjiži lastninska pravica v korist:

Tomaža Pergerja in Frančiške Perger, roj. Podrepšek, za vsakega do 1/2; z zaznambo, da prejemnika oziroma njuni nasledniki tega zemljišča do smrti Marije Podrepšek ne smejo prodati.



Slika 7: Ob gostilniški mizi v lokalu verjetno Tomaž in Frančiška planirata, ali pa se dogovarjata kaj bosta v bližnji prihodnosti obnavljala ali zgradila novega.

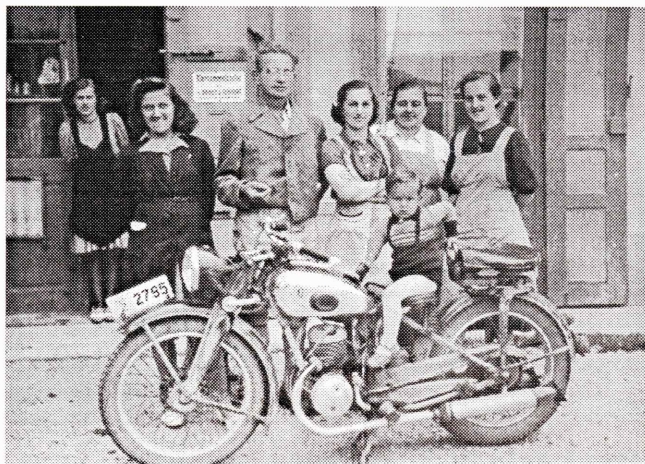
Po poroki sta Tomaž in Frančiška pričela razmišljati o gradnji ali širitvi prostora za trgovsko dejavnost. Po razmisleku sta sklenila, da bo najenostavnejše, hitro končano in najcenejše, če se odločita za podaljšanje gradnje že obstoječe stavbe (gostilne) v smeri vodnjaka na zadnji strani. Že konec leta 1911 je bil prostor za trgovino pripravljen. Bil je sicer malo manjši, vendar so naslednje leto (1912) lahko trgovino odprli.

V trgovini so prodajali razen živilskih artiklov, galanterijsko blago in razne pripomočke za gospodinjstvo. Največjo pozornost pa sta dala izbiri v železnini, saj podobne ponudbe iz te stroke v bližini ni bilo. Vzela sta vajenko, da bi si vzgojila dobrega trgovskega pomočnika za v bodoče.

V začetku prve svetovne vojne se je življenje umirilo, mnogi moški in mladi fantje so bili poklicani v vojsko. Delo se je v trgovini zelo povečalo, ljudje so bili preplašeni zaradi vojne. Kupovali so vse povprek, največ pa prehrabeno blago in drugo, kar so rabili za vsakdanje življenje. S časom so se tudi nakupi umirili, ljudem je zmanjkalo denarja, v trgovinah pa blago. Zadnje leto vojne je bilo že precej kritično, vsega je primanjkovalo. Krajanje so imeli obvezne oddaje, precej blaga v trgovinah pa je bilo na karte, predvsem živilski izdelki, cigaret ter še marsikaj drugega.

Po končani vojni je določen čas v trgovinah še vedno

manjkalo blago za široko potrošnjo, vendar se je zadeva po daljšem času uredila. Kmalu se je promet v trgovinah povečal in trgovine so si kmalu opomogle od nekajletne slabe prodaje.



Slika 8: Stanka, Francina nečakinja stoji med vrati in veselo opazuje zunaj zbrano družbo ob motornem kolesu, na katerem se je pripeljal trgovec z usnjem iz Maribora Wošineg, na levi od njega je nečakinja Marica, desno Zofika, žena Wošinekovega sina, ob njej stoji Franca in skrajno desna je Rozika Zorman, trgovka pri Pergerjevih doma iz Drakovec.

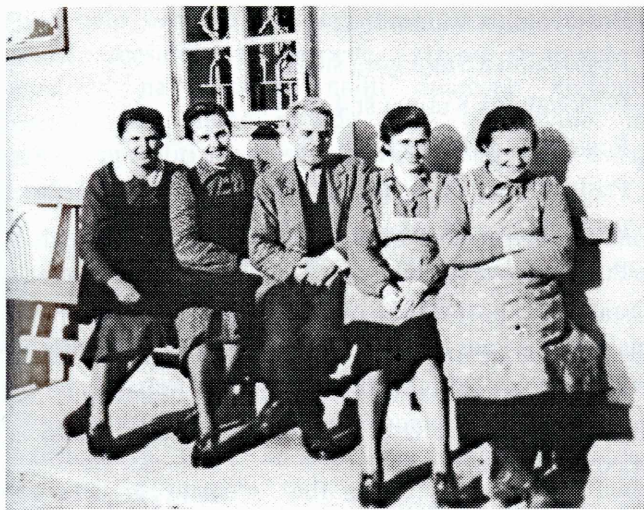
Pergerjevi so hoteli nadoknaditi zamujeno v času prve svetovne vojne. Čimprej so hoteli rešiti težave zaradi premajhnega poslovnega prostora za trgovino, istočasno pa jim je manjkal tudi stanovanjski prostor.

Da bi zadevo zadovoljivo rešili, sta ponudila Pergerjevim denar za gradnjo oziroma širitev poslovnega prostora in stanovanja v eno nadstropno stavbo, kuharica Marija in njen mož Franc Pišec, ki je bil orožnik-stražmojster. Marija se je že med vojno priselila iz Gradca, kjer je bila v službi kot kuharica ter pri Pergerjevih nadaljevala delo kuharice. Pergerjevi so jo najeli kot kuharico. V pritličju je po končani gradnji novozgrajene prostore koristil Tomaž Perger za trgovino in kot skladišče za razno blago. V zgornje prostore v nadstropju pa sta se naselila kuharica Marija in mož Franc.

Zgrajeno enonadstropno stavbo so krajanje poimenovali "stolpič".

V trgovino sta sprejela v službo Zormanovo Zofijo iz Drakovec, ki se je izučila za trgovko v njihovi trgovini. Ob vsakem času pa sta bila prisotna v trgovini Tomaž ali Frančiška.

Izbiri in ponudbo blaga v trgovini sta Pergerjeva vedno prilagajala ponudbi na tržišču. Posebno pozornost sta polagala kmetijskemu - poljedelskemu orodju. Na pomoč v trgovini je tudi zelo rada priskočila nečakinja Marica, ki je v Gradcu naredila izpit za trgovsko pomočnico.



Slika 9: Večkrat so si tudi uslužbenci privoščili malo prostega časa, tu jih vidimo na fotografiji, med njimi pa sedi tudi gospodar Tomaž. Ostale so: od leve proti desni: Školastika Kolosovski iz Jamne in Rozika Zorman. Na desni strani Pergerja je Micika Žerdin in zadnja Anika, ki je skrbela za živino in vrt.

Med prvo in drugo svetovno vojno sta Pergerjeva stari del stavbe obnovila, objekt sta povišala za eno nadstropje. V tem nadstropju so uredili stanovanje za lastne potrebe, nekaj novih sob pa so namenili za tujce. S to zadnjo obnovo je dobila Pergerjeva stavba na trgu v Vidmu ob Ščavnici današnji izgled, ker so nadzidani del povezali s stolpičem. Tudi obseg dela je v trgovini naraščal, vedno sta bila med prvimi, ki so ponujali nove izdelke, proizvode, ki so se pojavili na trgu.

Frančiška in Tomaž sta najela v tem času dve šivilji, ki sta krojili in šivali razno žensko in moško perilo, moške predpasnike, ženske halje in predpasnike, spalne srajce, in moške srajce. Vse našete izdelke so prodajali v trgovini, nekaj teh izdelkov so ponudili tudi drugim trgovinam.

Med drugo svetovno vojno, ko se Nemci zasedli naše ozemlje, je bilo tudi Pergerjevim težko, kakor vsem ostalim. Njim še toliko bolj, saj so imeli javni lokal ter so morali biti ali pa vsaj na zunaj kazati prijazen obraz, če so hoteli, da se jih niso izogibali ker bi drugače lahko usluge koristili pri drugih podjetnikih. Morali so se tudi paziti, saj je nečakinja Stanka odšla na Pohorje v partizane, v domačem kraju so jo sumili, da sodeluje s partizani ter so je radi tega opazovali in zasledovali. Ni ji bilo sojeno, da bo srečno preživela konec vojne, saj kmalu po prihodu v partizane v Črni na Koroškem padla. Pripeljali so jo v Videm v krsti, kjer je bila v gostinski sobi, vendar domači niso vedeli ali je kdo v krsti ali pa je prazna. Pokopana je na jurjevškem pokopališču.



Slika 10: Sicer na tej fotografiji ne šivata ampak likata perilo, ki je že sešito. Delati se mora tisto, kar je najbolj nujno. Večkrat se je zgodilo, da se en dan morale delati različna opravila. Z likanjem sta zaposleni na levi strani Micika Žerdin in na desni nečakinja Stanka.

Po končani drugi svetovni vojni so Pergerjeve odselili, njihovo premoženje, trgovino s celotno zalogo blaga, gostilno z inventarjem in opremo, dvorano za prireditve z inventarjem, vinograd, hišo s kletjo v Sovjaku, v kateri je bilo vkleteno vino za gostilno ter ostalo premoženje, je bilo 5.februarja 1946 zaplenjeno v korist Federativne Republike Jugoslavije.

Tomaž Perger je dobil ob prihodu policije in oblasti, ki so prišli, da so prostore zapečatili, srčni infarkt, katerega ni prebolel. Kmalu nato je umrl. Ostale člane družine in uslužbence so odpeljali v taborišče v Kidričevo, kjer so posamezniki bili zadržani do tri mesece.

Frančiško Perger so prej pustili domov, vendar je kmalu nato bila pregnana v tujino. Ko je bila obsojena (opisano v prispevku "Gostilna Tomaž in Frančiška Perger)", so prišli po njo in jo odpeljali do meje, kjer so jo z minimalno osebno prtljago odložili in pustili.

Od julija 1945 se je zaplenjena trgovina Frančiške in Tomaža Perger iz Vidma ob Ščavnici imenovala Okrajni magacin, poslovalnica Videm. Pod tem naslovom je delovala samo do ustanovnega občnega zbora Kmetijske zadruge Videm ob Ščavnici dne, 15.2.1948, kjer se je preimenovala Kmetijsko zadrugo z.o.j. Videm ob Ščavnici, v upravljanju te Kmetijske zadruge. Trgovina je poslovala do leta 1952 kot Kmetijsko nabavno prodajna zadruga (NAPROZA). V tem času so bili uslužbenci Kmetijske zadruge: Klobasa Anton iz Radenc, Maks Simonič iz Kupetinec, Franc Zajdela iz Sovjaka in še drugi.

V decembru 1957 so Kmetijske zadruge dobile obvestilo od OZZ Murska Sobota, da Kmetijske zadruge z 31.12.1957 prenehajo z trgovsko dejavnostjo in prodajo blaga široke potrošnje. Zadruga

se v bodoče naj ukvarja z nabavo, prodajo ter odkupom kmetijskih pridelkov ter drugih proizvodov iz kmetijstva. Ostalo trgovsko blago se lahko prodaja samo v trgovinah s potrošnim blagom, ki so zato registrirane.

Ustanovitev občinskega trgovskega podjetja:

Trgovsko podjetje **Izvir** je ustanovila občina Videm ob Ščavnici, 1.1.1958 s sedežem v Vidmu ob Ščavnici, v register je bilo vpisano 7.1.1958

Ustanovitelj: Občinski ljudski odbor Videm ob Ščavnici, št.02/1-1717/1 z dne 7.1.1958.

Predmet poslovanja: prodaja blaga v naslednjih skupinah;

- tekstilno blago, kratko, pletenine in konfekcija, galanterijsko blago, igrače
- vrvarski izdelki ter izdelki iz konoplje in jute, usnje, sedlarsko-jermensko potrebščine,
- izdelki iz gume, kavčuka, plastične mase, sredstva za varstvo rastlin,
- železnina, kovinski izdelki, šivalni stroji in potrebščine, mazivo in olje, razne masti,
- naftni derivati, električni material ter pripomočki, mali električni aparati-stroji,
- barve, laki, razna lepila slikarsko-pleskarske potrebščine, steklo, porcelan, keramika,
- parfumerija, razno kozmetično blago, mesni izdelki, pisalne in šolske potrebščine,
- pisarniški material, papir, vse vrste prehrabnega blaga, gospodinjske potrebščine,
- izdelki iz sladkorja, kakav in izdelki iz njega, alkoholne in brez alkoholne pijače,
- mleko, mlečni izdelki, kruh in pecivo, drogerijsko blago, mešano industrijsko blago,
- tobačni izdelki, vžigalice, poštne znamke in dopisnice,
- izdelke domače obrti ter razni spominki umetne obrti.

Direktor podjetja: Stanko Megla Bučkovci

Računovodja: Ivan Vuk Stara Gora

Predsednik delav. sveta Maks Simonič Kupetinci

Blagajnik. Marija Novak Jamna

Sedež podjetja je bil v lesenih barakah last Zavoda za elektrifikacijo in napredek podeželja, kasneje so se preselili v zadnji del poslovne stavbe, (trgovine).

Podjetje Izvir je imelo po seznamu 14 poslovalnic, od tega 8 v tedanji občini Videm ob Ščavnici, in sicer:

- Poslovalnica Videm št.1,

- Poslovalnica Videm št.2,
- Poslovalnica Stara gora št.13,
- Poslovalnica Kutinci št.4,
- Poslovalnica Berkovci št.23,
- Poslovalnica Kupetinci št.60,
- Poslovalnica Okoslavci št. 66,
- Poslovalnica Rožički vrh št.na 56.

Ostalih 6 poslovalnic je bilo na negovskem in malonedeljskem območju. Uradni naziv vseh naštetih poslovalnic se od 7.1.1958 glasi:

Trgovsko podjetje Izvir Videm ob Ščavnici, -(kraj in št.poslovalnice).

Od 7.januarja 1958 se je trgovina (poslovalnica Videm št.1.) ukvarjala samo s prodajo potrošniškega blaga široke potrošnje. Prodajali so vse vrste živilskega blaga, galanterijo, cigarete in ostale tobačne izdelke, šolske in pisarniške potrebščine, posodo vseh vrst od lončarske do emajlirane, vse vrste železnine in kovinske izdelke, razno kmečko orodje, kot so motike za vinograde (zelo priznane so bile Pristavske-ročno kovane- "rukance"), razne verige za živino, za vozove, verige na metre za vodnjake, vrvarske izdelke: vrvi za pašo, "kontarje za konje", "štrenge" za konje, krave in vole, ter vrvi raznih dolžin do 8 metrov.

Poslovodja je ta čas bil Milan Simonič iz Kupetincev, za pomoč pa je imel vedno do dva pomočnika ali pomočnici in vajenca, če je bil samo en pomočnik. Pomočniki so se večkrat menjavali. Delovni čas se je prilagajal željam in potrebam kupcev. Po potrebi je bila trgovina odprta tudi ob nedeljah dopoldne.

V letu 1959 do 1961 sta delala trgovska pomočnika Jerica Poznič in Jakob Kreft iz Sovjaka, dva iz te poslovalnice sta bila poslana v drugo.

Zaposleni so imeli stalno dovolj dela, tudi če ni bilo strank. Vsak dan je bilo potrebno pakirati in stehitati sladkor za drugi dan, ker bi pri sprotne pakiranju in tehtanju delo prepočasi teklo, stranke pa bi morale dolgo čakati. To delo je bilo precej zamudno, saj se je sladkor takrat pakiral v "špicškrniclje" po 250 gramov, ½ kg, 1 kg ter 2 kg, kar pa se je prodalo že zelo redko.

Moka se je največ pakirala v kg ali v 2 kilogramske papirnate vrečke. Bonboni so bili v steklenih posodah in so se tehtali sproti. Pakirani so bili še zelo redki. Po končani službi je bilo potrebno dosipati moko iz 50 kg vreč v zaboje za moko, isto je bilo treba narediti z testeninami.

Najbolj zoprno delo je bilo polnjenje rezervoarja za petrolej, ki je običajno stal kje v kakšen kotu, da se pri nalivanju ne bi preveč brizgalo po drugem blagu.

Opravljalo se je še eno neprijetno opravilo, in sicer prodaja mešanice za mopede. Najprej si moral v skladišču na dvorišču naliti določeno količino bencina, napolnjeno posodo nesti v trgovino, jo stehtati in doliti predpisano količino olja, nato zunaj zmešati ter naliti v moped.

V današnjem času bi marsikatera stranka zelo čudno pogledala, če bi prišla v trgovino ter doživela oziroma videla kaj in kako se je to delalo nekoč.

Način dela v trgovinah se je vsako leto spreminjal, na trg so prihajali novi proizvodi, različni novi izdelki. Okrog leta 1955 je bil večji del območja elektrificiran. Petrolejke in "futke" so zamenjale električne žarnice, sčasoma je upadala tudi prodaja petroleja. Tudi prodaja goriva za mopede se je prenesla na bencinske črpalke.

V nadaljnjih letih je delo teklo brez večjih sprememb, veliko manj je bilo premeščanja pomočnikov iz poslovalnice v poslovalnico. Ponudba je bila iz dneva v dan pestrejša.

V začetku januarja 1962 je Jakob Kreft odpovedal službo, ker je moral že 15. januarja 1962 stopiti v službo v Tomosovi trgovini v Kopru. Kljub daljšem zakonsko odpovednem roku, so se na podjetju dogovorili za sporazumno odpoved.

Po Kreftovem odhodu je poslovodja Simonič dobil dve novi delovni moči, in sicer Pintaričevo in Marjana Drobca iz Dragotincev.

Dne 2. junija 1962 se je izbrisalo iz registra Trgovsko podjetje Izvir Videm ob Ščavnici, ker se je s tem dnom pripojilo Trgovskemu podjetju "Sloga" Gornja Radgona. K novemu podjetju "Sloga" Gornja Radgona so se pripojile vse poslovalnice Izvira iz občine Videm ob Ščavnici, razen tistih, ki so se ukinile

Dosedanja poslovalnica Izvir Videm 1, je dobila drugi naziv in to: Trg. pod. Sloga, poslovalnica **"Center"**

Delo zaradi spremembe ter zamenjavo firme je teklo nemoteno naprej, brez zastojev. Dejavnost so celo razširili na prodajo gradbenega materiala, opeke, cementa armaturnega železa, gašenega apna. Imeli pa so tudi na zalogi živo apno za gašenje.

V tem času se je pričela gradnja vaških vodovodov, ki je povečala povpraševanje raznega vodovodnega materiala od cevi za primarne vode do pocinkanih cevi in drobnega materiala za gradnjo notranjih priključkov vodovoda.

S pridobitvijo vode v stanovanjskih in gospodarskih objektih se je povečalo tudi povpraševanje po pralnih strojih, raznih keramičnih izdelkih za kopalnice in stranišča. S tem se je povečalo tudi povpraševanje po

raznih keramičnih, zidnih in talnih ploščicah, ki so jih polagali predvsem zaradi lažjega čiščenja, nekaj pa tudi zaradi lepšega izgleda.

Zaradi večjega obsega dela je nastala tudi potreba po dodatni delovni sili, zato je bila po končani učni dobi 1967 leta v pomoč premeščena Katica Leskovar, ki pa je z vmesnimi zamenjavami v drugih poslovalnicah zamenjavala v času dopustov poslovodje ali pa pomočnike zaradi bolniške. Katica je leta 1970 odpovedala službo ter odšla za sedem ali osem let v Avstrijo. Na novo sta bila premeščena v poslovalnico Center k Simoniču dva pomočnika, da tam zaposleni ne bili preveč obremenjeni z delom. Med njimi je bila tudi Zdenka Gibičar. Veliko časa je bila odsotna iz trgovine Center, ko je z nadomeščanjem zamenjavala v drugih poslovalnicah iz različnih razlogov. Največkrat je bil to poročniški dopust, letni dopust ali pa daljši bolniški stalež. Zdenka našteva, da je zamenjavala v Negovi, v Rožičkem vrhu, in Kupetincih, kjer je bila celo 6 mesecev, nato je bila premeščena v trgovino Izvir. V Trgovino Center pri Simoniču pa sta spet na novo prišli Marica Rep in Pintarič Tončka.

Zaradi povpraševanja je poslovodja Milan Simonič razširil ponudbo stekla za okenske šipe. S tem je imel precej dela, posebno pred sezono, to je bilo v jesenskih mesecih, ko so se bližali mrzli in hladni dnevi.

Leta 1974 se je Trgovsko podjetje Sloga Gornja Radgona združilo z Mercatorjem. Novo podjetje je imelo ime Mercator-Sloga Gornja Radgona

Sedež podjetja: Gornja Radgona - Direktor podjetja: Konrad Kovačič

V dosednji poslovalnici Videm št.1 se ni nič spremenilo razen, da je imela poslovalnica sedaj naziv "Center" Videm. Poslovodja je bil še vedno Milan Simonič, razen njega pa so bile še zaposlene sledeče delovne moči: Katica Leskovar iz Vidma, Drobec Marjan iz Dragotincev, Olga Kocuvan iz Biserjan.

Konec leta 1978 je bila sprememba na sedežu podjetja, Konrad Kovačič se je tega leta upokojil. Za novega direktorja

"Mercator- Sloga" je bil imenovan Budimir Gašević.

Tega leta je podjetje Mercator-Sloga, poslovalnico Izvir Videm (bivša Farkaševa), preuredilo v samopostrežno, zato so tega leta špecerijsko blago iz poslovalnice Center premestili v novo preurejeno samopostrežbo. V poslovalnici Center so zamenjali prodajne police, odstranili odvečni prodajni pult, trgovino na novo preplekali, da je dobila bolj prijazen videz in kupci boljše počutje.

Od leta 1983 je poslovodja poslovalnice Center Milan Simonič zaradi bolezni delal samo 4 ure. Na poslovodskem mestu ga je zamenjala tam zaposlena pomočnica Katica Leskovar iz Vidma. V pomoč je bila premeščena v poslovalnico Center Jožica Kostrevec. Ostal pa je še tam Milan Simonič za 4 urno delo.

Namesto špecerijskega blaga so v poslovalnici razširili izbiro v železnini, vodovodnem materialu, elektro materialu, razširili ponudbo barv, lakov, raznih cevi, toplih podov. Povečali so tudi ponudbo šolskih potrebščin, malih gospodinjskih aparatov, galanterijsko blago ter belo tehniko, kolesa in mopede.

V letu 1986, ko je podjetje odprlo novo samopostrežno trgovino v Vidmu, so trgovino Center, delno obnovili, razširili ter vgradili druge prodajne police, odstranili pa so prodajni pult, razen enega, ki še danes stoji v trgovini.

Milan Simonič se je eno leto pred tem upokojil. V pomoč je bil v trgovino premeščen Marjan Drobec iz Dragotinec.

Naslednja sprememba (reorganizacija Mercatorja) je bila leta 1991, ko se je ostanek trgovin Mercator-Sloga združilo z Mercatorjem * * od takrat naprej delujejo kot poslovalnice Mercator SVS (Severovzhodna Slovenija), maloprodajno območje

Ptuj, centrala Ljubljana.

Trgovina Mercator Center iz Vidma je ostala do leta 1996 še v sklopu Mercatorja. Tega leta so večja trgovska podjetja, manjše nerentabilne trgovine na podeželju dajale v najem, najraje pa v odkup. Pri tem so imeli prednost delavci, ki so bili do takrat zaposleni v teh trgovinah.

In tako je Pergerjeva trgovina po dolgih 55 letih ponovno prišla v privatne roke, kako dolgo bo ostalo bodo videli naši nasledniki.

Jakob Kreft

Vir:

- Marica Brence, Maribor.
- Milica in Ciril Mikl, Maribor.
- Anton Korošak, Videm.
- Anika Lapi, Videm.
- Karl Lovrec, Stara gora.
- Jože Čuš, Ženik.
- Marija Novak, Jamna.
- Zdenka Gibičar, Videm.
- Katica Leskovar, Videm.
- Anton Šantl, Biserjane.
- Jožef in Majda Slana.

GOSTILNA TOMAŽ FRANČIŠKA PERGER - VIDEM

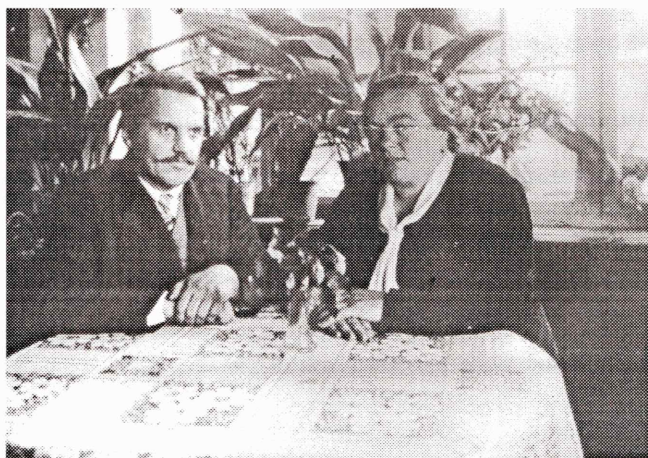
Do januarja leta 1910 je bila na trgu v Vidmu gostilna Podrepšek, gospodarila in vodila jo je Podrepškova hčerka Frančiška, ki se je tega leta poročila s Tomažem Pergerjem iz Ljutomera, v Videm pa se je priselil iz Stare Gore, kjer je imel nekaj let v najemu manjši prostor, v katerem je imel trgovino. Lastniki tega lokala so bili Domanjkovi iz Stare Gore.

Tako je po več kot sto letih zelo znana gostilna Podrepšek v Vidmu spremenila svoje ime in se je od poroke Frančiške in Tomaža imenovala "Gostilna Tomaž in Frančiška Perger". Več o zgodovini gostilne Podrepšek in njenih prednikov-lastnikov je zapisano v prispevku "Trgovina Tomaž in Frančiška Perger".

Kakor v trgovini, tako je bilo potrebno tudi v gostilni stalno paziti, da ne bi izgubili stalnih strank, ki so se zbirale ob večerih ali pa v nedeljo dopoldne, tudi ob delavnikih jih ni manjkalo. Marsikakšen kmet se je od rane maše vrnil domov šele v ponedeljek zjutraj.

Bilo je tudi precej uradnikov, ki so vsak dan prihajali

na kosila in večerje. Najeti sta morala natakarico za



Slika 11: Ker nam poročne fotografije Tomaža in Frančiške ni uspelo nikjer dobiti, smo pa na mesto nje dobili fotografijo, kjer sta prav tako sama. Že iz njune drže in pogledov se vidi, da sta zelo resna človeka, ki več ali manj mislita na posel, mnogo manj pa na druge stvari.